

14.5.2004

1446/532/2003

Elisa Oyj

VIESTINTÄVIRASTON PÄÄTÖS KOSKIEEN ELISAN RIMAPAIKKOJEN ASENNUSTYÖOIKEUTTA JA TOIMITUSAIKOJEN SYRJIMÄTTÖMYTTÄ

ASIANOSAINEN

Elisa Oyj

TOIMENPIDEPYYNNÖN TEKIJÄ

24 Online Oy

1. TOIMENPIDEPYYNTÖ

24 Online Oy (jäljempänä 24 Online) on 13.10.2003 tekemällään toimenpidepyynnöllä pyytänyt Viestintävirastoa tutkimaan muun ohella Elisa Networks Oy:n laitepaikkatuotteiden hinnoittelun säädöstenmukaista. Elisa Networks Oy on 1.5.2004 sulautunut Elisa Oyj:hin (jäljempänä Elisa).

24 Online on täydentänyt toimenpidepyyntöään 27.10.2003. Toimenpidepyynnön täydennyksessä 24 Online on pyytänyt Viestintävirastoa selvittämään Elisan rimapaikkojen asennustyöoikeutta, asennustyön suunnittelua ja valvontaa, keskuspaikkojen kattaman alueen ja tilaajayhteyksien pituustietojen luovuttamista sekä syrjintää toimitusajoissa.

Viestintävirasto on katsonut tarkoituksenmukaiseksi erottaa 27.10.2003 toimitetussa toimenpidepyynnön täydennykseksi nimetyssä asiakirjassa mainitut tekniset asiat omaksi asiakokonaisuudekseen. Seikat, joita 24 Online on pyytänyt Viestintävirastoa selvittämään, ovat Viestintäviraston käsityksen mukaan yhtiön 13.10.2003 jättämästä hinnoittelun kohtuullisuutta koskevasta toimenpidepyynnöstä erillisiä. Teknisten asiakokonaisuuksien osalta tehtävällä ratkaisulla ei ole sellaista merkittävää vaikutusta samanaikaisesti vireillä olevan hinnoittelun lainmukaisuutta koskevan asian ratkaisuun, mikä edellyttäisi asioiden käsittelemistä yhdessä.

Rimapaikkojen asennustyo-oikeus

Rimapaikkojen asennustyo-oikeuden osalta 24 Online on tyytymätön siihen, että Elisa on kieltänyt siltä rimojen asennustyon ja kaapeleiden päättämisen. 24 Onlinen mielestä teleyrityksellä tulisi olla oikeus itse tehdä vuokrattuun rimapaikkaan kohdistuvia asennus- ja huoltotyitä. Asennustyo-oikeus on 24 Onlinen mukaan merkittävä seikka sekä taloudellisesti että palvelun laadun kannalta. Ilman asennustyo-oikeutta myös vikatilanteiden selvittäminen ja korjaaminen viivästyy kohtuuttomasti ja teleyrityksen mahdollisuudet vastata rimapaikkojen kautta tarjottavien tilaajayhteyksien toimivuudesta ja laadusta kuluttaja-asiakkaille heikentävät oleellisesti.

Asennustöiden suunnittelu ja valvonta

Elisa on 24 Onlinen mukaan pidättänyt itsellään myös oikeuden suunnitella tarvittavien asennustöiden suorittaminen keskuksissaan ja määrätä käytettävistä tarvikkeista. 24 Onlinen mielestä tällaiset toimet ovat teleyritystä syrjiviä, koska ne heikentävät sen mahdollisuutta vikatilanteiden nopeaan korjaamiseen ja tarvittaessa kaapeloinnin uusimiseen. 24 Online katsoo, että Elisan menettely myös rajoittaa teleyrityksen päättävältä toteuttaa kaapeleiden veto parhaaksi katsomallaan tavalla ja sitoo teleyritystä käyttämään usein jo vanhentunutta, laadultaan huonompaa ja kalliimpaa tekniikkaa. 24 Onlinen mukaan Elisalla ei ole perusteltua syytä edellyttää asennus- ja valvontatyön tilaamista. Asennustyöt ovat pääsääntöisesti yksinkertaisia ja teleyrityksille rutiiniluonteisia töitä. Tilattu suunnittelu- ja valvontatyö ei paranna tietoturvaa eikä sillä ole merkitystä Elisan oman verkon toiminnan kannalta, koska asennustyo ei kohdistu Elisan omaan verkkoon.

Keskuspaikka-alueen kattaman alueen ja tilaajayhteyksien pituustietojen luovutus

24 Onlinen mukaan keskuksen laitetilaa ja rimapaikkoja vuokrattaessa on lisäksi oleellista saada tietää, mihin paikkoihin keskukselta on tilattavissa tilaajayhteyksiä. Keskuksen kattamaa aluetta ei 24 Onlinen mukaan ole nykytiedoin mahdollista selvittää edes kohtuullisessa määrin. Tiedon puute on 24 Onlinen mielestä muita teleyrityksiä syrjivää ja vaikeuttaa alueella tehtävää markkinointia ja verkon suunnittelua. 24 Online vaatii, että Viestintävirasto velvoittaa Elisaa toteuttamaan käytössään oleviin tietokantoihinsa kilpaileville palveluyrityksille rajapinnat, joiden avulla ne saavat viivytyksettä käyttöönsä samat tiedot kuin Elisalla itsellään on.

Syrjintä toimitusajoissa

24 Onlinen mukaan myös Elisan toimitusajat ovat kilpailevia palveluyrityksiä syrjiviä.

2. ASIAN KÄSITTELY

Viestintävirasto on pyytänyt 22.12.2003 Elisalta selvitystä 24 Onlinen toimenpidepyynnön täydennyksessä mainittuihin asioihin lukuun ottamatta kohtaa 6, joka käsitellään hinnoittelun kohtuullisuutta koskevan asian yhteydessä.

Viestintävirasto on antanut Elisan selvityksen 18.2.2004 tiedoksi 24 Onlinelle ja varannut sille mahdollisuuden lausua selvityksen johdosta.

Viestintävirasto on tehnyt 30.4.2004 Elisaan teknisen tarkastuksen, jossa on selvitetty Elisan tilaus-toimitusprosessin toimintaa ja siitä aiheutuvia eroja toimitusajoissa erityisesti pääkaupunkiseudulla. Tarkastuksessa on selvitetty myös Elisan sähköisessä tilausjärjestelmässä saatavilla olevien keskuspaikkakarttojen tarkkuutta ja hakutoimintoja.

2.1 ELISAN ANTAMA SELVITYS

Elisa antoi oman selvityksensä Viestintävirastolle 13.2.2004.

Toimitusaikojen syrjimättömyys

Toimitusaikojen syrjimättömyyden osalta Elisa viittaa Viestintävirastolle 4.2.2004 antamaansa selvitykseen asiassa dnro 23/532/2004.

Rimapaikkojen asennustyyöoikeus

Elisa ilmoittaa vastanneensa asiakastarpeeseen ja on mahdollistanut omien asennustöiden tekemisen Elisan laiteloissa. Asennustöiden suorittaminen tuotteena ja toimitusprosessina on kuvattu 1.11.2003 voimaan tulleessa tuotekuvauksessa.

Asennustöiden suunnittelu ja valvonta

Palvelu yrityksille on sallittu asennustyön suorittaminen Elisan tiloissa 1.11.2003 voimaan tulleen tuotekuvauksen mukaan.

Asennustöiden suunnittelun ja valvonnan on kuitenkin Elisan mukaan oltava tilan omistajan hallinnassa. Suunnittelu- ja valvontatoimilla Elisa haluaa varmistaa, että sen omistamissa tiloissa suoritettavat asennukset tehdään hyviä työtapoja noudattaen ja ilman tarpeetonta riskiä. Tämän vuoksi Elisa edellyttää teleurakoitsijan käyttöä ja turvallisuusselvitystä. Elisa on halunnut varmistaa myös, että sen tiloissa suoritettavat asennukset ovat Elisan tiedossa, jotta ne on optimoitu tilankäytöllisesti ja että Elisa pystyy arvioimaan tilan kapasiteettia vuokrauksiin.

Se, mitä kytkentärimoja laiteloissa on käytössä riippuu siitä, milloin laitetila on varustettu rimapaikoilla. Käytössä olevien rimojen tyyppi on kuitenkin tasapuolista kaikille palvelu yrityksille.

Keskuspaikka-alueen kattaman alueen ja tilaajayhteyksien pituustietojen luovutus

Elisa yhtyy 24 Onlinen esitykseen siitä, että riittävän selvät keskuspaikkakartat ovat olennaisia teleyrityksen toiminnan kannalta. Elisa ei tee kartoista epäselviä vaikeuttaakseen asiakkaidensa toimintaa, vaan pyrkii

tekemään niistä mahdollisimman paljon tilaamista helpottavia. Elisa käsityksen mukaan sillä on huomattavan markkinavoiman teleyrityksistä yksi tarkimmista kartoista ja lisäksi se on saatavissa sähköisessä muodossa. Elisan käsityksen mukaan menettely täyttää tältä osin viestintämarkkinalain ja sen nojalla annetun HMV-päätöksen mukaiset edellytykset. Elisa ei ole myöskään saanut valituksia muilta teleyrityksiltä karttojen epätasällisuudesta.

2.2 24 ONLINEN VASTINE

Toimitusaikojen tasapuolisuus

24 Onlinen mukaan Elisan tulisi ulkoistaa alihankinta siten, että alihankkija suoriutuu kilpailevien palveluyritysten kytkentätöistä vähintään samassa ajassa kuin Elisan oma palveluyritys. Palvelun nykyinen ulkoistamistapa on 24 Onlinen mukaan johtanut suoraan kilpailevia palveluyrityksiä syrjiviin toimitusaikoihin.

Elisa on 24 Onlinen mukaan tällä hetkellä ulkoistanut kytkentätöitä yhdelle ainoalle alihankkijalle. Elisan oman selvityksen mukaan laajakaistamarkkinoiden nykyinen kasvuvaihe on lisännyt kysyntää, joka on aiheuttanut toimitusongelmia ja viiveitä erityisesti pääkaupunkiseudulla ja sesonkiaikoina. Koska alihankkijalla ei ole kilpailua, ei sillä asemansa vuoksi ole intressiä kehittää tai pyrkiä nopeuttamaan toimintojaan. Elisan tulisi 24 Onlinen mielestä sallia vapaa kilpailu ulkoistamilleen kytkentätöille. Näin käytettävissä olevien asennusresurssien määrä olisi joustavampi, alihankkijoita olisi useampia ja niiden välille saataisi kilpailua. Palveluyritykset voisivat näin antaa kytkentätöiden valintansa mukaan nopeimmalle ja edullisimmalle teleurakoitsijalle.

Palveluyritysten tilaustietojen puutteellisuus johtuu 24 Onlinen mukaan pääosin siitä, ettei tarkempia tietoja saatavuudesta ole mahdollista saada nopeasti. Tarkempia tietoja varten palveluyrityksen täytyy tehdä Elisalle saatavuuskysely, joka lisää tilausprosessin käsittelyaikaa entisestään 5-14 päivällä. Tähän vaikuttaa 24 Onlinen mukaan olennaisesti myös Elisan keskuspaikkakarttojen epäselvyys ja olennaisten tietojen puuttuminen alueiden talojakamoista.

Rimapaikkojen asennustyo-oikeus

Rimapaikkojen asennustyo-oikeuden osalta 24 Onlinella ei ole lisättävää toimenpidepyyntönsä.

Asennustöiden suunnittelu ja valvonta

24 Onlinen mukaan rimapaikkojen asennustyö ei loukkaa millään tavoin Elisan teletilojen fyysistä turvallisuutta tai verkon tietoturvasuhteita, koska asennustyö kohdistuu yksinomaan 24 Onlinen sisäiseen verkkoon, eikä aiheuta muutoksia itse laitetilaan. Tietoturvan kannalta olennaista 24 Onlinen mielestä on kulkulupien myöntäminen laitetilaan, mutta ei asennustyo-kielto keskuksessa. Asennustyö ei 24 Onlinen mukaan myöskään loukkaa yleistä omaisuudensuojaa, koska asennettava rima ja kaapeli ovat laitepaikkaa vuokraavan teleyrityksen omaisuutta.

Käytännössä Elisa on toimittanut 24 Onlinelle kartat, joista ilmenee 24 Onlinen ristikytkentätelineen paikka laitetilassa sekä kaapelointireitti 24 Onlinen vuokraamaan laitetilaa. Kun työ on ilmoitettu suoritetuksi, Elisa on tarkistanut sen toteutuksen.

Asennustyön suunnittelu- ja valvontatyöstä on 24 Onlinen mukaan pyritty tarkoituksella tekemään tarpeettomasti operatiivista toimintaa hidastava ja hankaloittava prosessi. Tavanomaisen asennustyön osalta rimapaikan ja laitetilän välisen kaapelin asennustyö tulisi olla Elisan hyväksyttävissä yksinkertaisella ja nopealla lupamenettelyllä.

Koska asennus suoritetaan Elisan keskuksessa, erillinen asennussuunnitelma voitaisiin 24 Onlinen mukaan tarvittaessa antaa Elisan hyväksyttäväksi, jos se sisältää tavanomaisesta työstä poikkeavia suurehkoja töitä, joilla on varsinaiseen tilaan liittyviä vaikutuksia.

Rimapaikkaa vuokrattaessa rimapaikkaan on aina vedettävä kaapeli, minkä vuoksi asennuslupa tulisi 24 Onlinen mukaan sisältyä vuokrasopimukseen. Ennen 1.11.2003 voimaan tullutta tuotekuvausta erillistä maksua suunnittelu- ja valvontatyöstä ei ollut, vaan se on sisältynyt rimapaikan vuokraan. Nyt rimapaikan vuokran määrään ei ole tullut muutoksia, vaan Elisa on ainoastaan lisännyt hinnoitteluun uuden komponentin suunnittelu- ja valvontatyöstä.

Keskuspaikka-alueen kattaman alueen ja tilaajayhteyksien pituustietojen luovutus

24 Online on toimittanut vastineensa liitteenä Viestintävirastolle kartat Elisan keskuspaikka-alueista. 24 Onlinen mielestä kartat ovat kuitenkin yksityiskohdiltaan niin epäselvät, että se on useamman kerran erehtynyt tilaamaan tilaajayhteyden, joka on osoittautunut kuuluvaksi viereisen keskuksen alueelle. Maastosta ei voi 24 Onlinen mielestä useinkaan päätellä, missä keskusalueiden välinen raja kulkee.

24 Onlinen mukaan karttojen tarjoaminen sähköisesti on periaatteessa hyvä, mutta toteutus on palveluyrityksen kannalta riittämätön. Parhaimmillaankin kartat ovat vain suuntaa-antavia. Jotta karttoja pystyisi käyttämään tehokkaasti, niiden tarkkuuden tulisi 24 Onlinen mielestä olla normaalin kaupunkikartan tasolla.

Elisa ei ole kyselyistä huolimatta toimittanut listaa talojakamoista, joihin kustakin keskuksesta on mahdollisuus tilata tilaajayhteys. Yksittäiseen saatavuuskyselyyn vastataan, mutta keskusaluearajojen hahmottamista varten pitäisi tehdä useita satoja kyselyitä, mikä ei ole tarkoituksenmukaista kummallekaan osapuolelle.

3. SÄÄNNÖKSET

Sovellettava laki

Viestintämarkkinalain (393/2003) 139 §:n mukaan 25.7.2003 voimaan tulleella viestintämarkkinalailla kumotaan 30 päivänä huhtikuuta 1997 annettu viestintämarkkinalaki (396/1997) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Kumottavaan viestintämarkkinalakiin perustuvat teleyritysten oikeudet ja velvollisuudet pysyvät kuitenkin edelleen voimassa kunnes Viestintävirasto on ensimmäisen kerran tehnyt uuden viestintä-

markkinalain 17 §:n mukaisen markkina-analyysin ja sen seurauksena asettanut teleyrityksille uuden lain mukaiset oikeudet ja velvollisuudet.

Viestintävirasto on tehnyt uuden viestintämarkkinalain mukaisen markkina-analyysin ja sen seurauksena asettanut päätöksellään huomattavan markkinavoiman omaaville teleyrityksille uuden viestintämarkkinalain mukaiset kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksiin pääsyä koskevat velvoitteet 6.2.2004. Päätökset ovat tulleet voimaan 1.3.2004.

Koska Viestintäviraston huomattavaa markkinavoimaa koskevat päätökset on annettu vasta asian vireille tulon jälkeen, tähän päätökseen sovelletaan teleyritykselle asetettujen tilaajayhteyden ja laittilan vuokraamista koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien osalta kumotun viestintämarkkinalain (396/1997) säännöksiä. Sisällöltään säännökset vastaavat 25.7.2003 voimaan tulleen viestintämarkkinalain säännöksiä.

Viestintämarkkinalain lisäksi sovellettavaksi tulee Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus tilaajayhteyksien eriytetystä tarjonnasta (2887/2000).

Laittilojen vuokraus

Viestintämarkkinalain (396/1997) 15 §:n 1 momentin 2 b kohdan mukaan jokaisella on oikeus vuokrata televerkon avulla tarjottavien palveluiden tarjoamisessa tarpeellisten vähäisten laitteidensa sijoittamiseksi välttämättömiä kiinteän televerkon laitetiloja, jotka eivät ole tarpeen televerkkoyrityksen omaa käyttöä tai kohtuullista tulevaa tarvetta varten, jollei ministeriö 1 kohdassa tarkoitetuilla perusteilla toisin määrää.

Viestintämarkkinalain 15 §:n 3 momentin mukaan ministeriön asetuksella annetaan tarvittaessa tarkemmat säännökset siitä, mitä on otettava huomioon 1 momentin 2 a ja 2 b kohdassa tarkoitettua televerkkoyrityksen kohtuullista tulevaa tarvetta arvioitaessa. Liikenne- ja viestintäministeriö ei ole antanut asiaa koskevia säännöksiä.

Pykälän 4 momentin mukaan Viestintävirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset 1 momentin 2 a ja 2 b kohdassa tarkoitettua vuokrauksen laitetiloissa edellyttämien teknisten järjestelyjen toteuttamisesta. Hallituksen esityksen 73/2000 mukaan tällaisia ovat esimerkiksi määräykset laitteita varten tarpeellisen sähkön ja ilmastoinnin järjestämisestä. Viestintäviraston määräyksissä on lisäksi säännöksiä laitetilojen fyysisestä suojaamisesta.

Viestintävirasto on antanut suosituksen tilaajayhteyksien rinnakkaiskäytöstä ja laitetilojen vuokrauksesta (Viestintävirasto 304/2002 S). Suositus sisältää käytännön ohjeita laitetilojen vuokrauksessa mm. laitetilaan kulun ja sähkön saannin osalta.

Viestintäviraston suosituksen mukaan, jos muuta ei sovita, vuokraaja huolehtii sovitun rajapinnan ja omien laitteidensa välisestä kaapeloinnista. Vuokraaja voi tuoda laitetilaan oman yhdyskaapelinsa. Kaapeli voi tarpeen mukaan olla joko parikaapeli tai kuitukaapeli. Vuokraajan ulkoa tulevan yhdyskaapelin asennuksen yksityiskohdista sovitaan tapauskohtaisesti. KytKentätöistä eri jakotelineissä sekä niiden dokumentoinnista sovitaan laitetilan vuokrasopimuksessa. Verkon haltija ilmoittaa vuokraajalle tarvittavat tiedot laitteiden kytkentää varten.

Toimitusaikojen syrjimättömyys

Tilaajayhteyksien vuokrausvelvollisuudesta säädetään viestintämarkkinalain (396/1997) 15 §:ssä. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan jokaisella on oikeus vuokrata televerkkoyrityksiltä yleisen televerkon välityskyvyn sallimissa rajoissa tilaajayhteyksiä ja kiinteitä yhteyksiä osoittamansa televerkon kohtien välille, jollei ministeriö 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa toisin määrää, ja käyttää niitä televiestintään tai tarjotseen telepalveluita edelleen käytettäväksi.

Viestintämarkkinalain 15 §:n 1 momentin 2 a kohdan mukaan jokaisella on oikeus vuokrata televerkkoyrityksiltä liittymäsopimuksen tehneen käyttäjän kiinteän televerkon tilaajayhteyden vapaana olevaa välityskykä tilaajayhteyden varustamiseksi teknisillä laitteilla siten, että tilaajayhteydellä samanaikaisesti tarjotaan useita palveluita, jollei välityskyky ole tarpeen televerkkoyrityksen omaa käyttöä tai kohtuullista tulevaa tarvetta varten, eikä ministeriö 1 kohdassa tarkoitetuilla perusteilla toisin määrää.

Viestintämarkkinalain 15 §:n 5 momentin mukaan ministeriö vahvistaa telepalveluiden toimitusehtojen yleiset perusteet, joissa annetaan tarkemmat määräykset siitä, mitä käyttäjän oikeuksien turvaamiseksi on otettava huomioon.

Liikenne- ja viestintäministeriö on antanut kyseisen pykälän perusteella päätöksen kiinteiden televerkkojen tilaajayhteyksien vuokraamisesta teleyritykselle (468/1997). Päätöstä sovelletaan viestintämarkkinalain 15 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisten tilaajayhteyksien vuokraamiseen. Päätöksen 9 §:n 2 momentin mukaan, milloin televerkkoyritys ottaa tilaajayhteyksiä myös omaan käyttöönsä telepalveluiden tarjoamiseksi, toimitusehtojen tulee olla teleyritykselle vähintään yhtä edulliset kuin tässä toiminnassa noudatettu käytäntö.

Tilaajayhteyksien eriytetystä tarjoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (2887/2000) 3.2 artiklan mukaan ilmoitettujen operaattoreiden on toteutettava käyttöoikeuden saaneiden kohtuulliset pyynnöt saada eriytetty oikeus käyttää tilaajayhteyksiä ja liitännäspalveluja avoimin, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Ilmoitettujen operaattoreiden on tarjottava käyttöoikeuden saaneille vastaavia toimintoja samoin ehdoin ja samassa aikataulussa kuin ne tarjoavat omille yksiköilleen tai osakkuusyriyksilleen.

Ilmoitetulla operaattorilla asetuksessa tarkoitetaan kiinteän yleisen puhelinverkon operaattoreita, jotka jäsenvaltion kansallinen sääntelyviranomaisen on nimennyt merkittävässä markkina-asetuksessa oleviksi kiinteiden yleisten puhelinverkkojen tarjoamisessa. Käyttöoikeuden saaneella asetuksessa tarkoitetaan kolmatta osapuolta, jolle on myönnetty asianmukainen valtuutus tai jolla on lupa tarjota viestintäpalveluja kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja jolle voidaan myöntää tilaajayhteyksien eriytetty käyttöoikeus. Tilaajayhteyden eriytettyllä käytöllä asetuksessa tarkoitetaan käyttöoikeuden saaneen oikeutta käyttää ilmoitetun operaattorin tilaajayhteyksiä tai tilaajayhteyksien osia siten, että käytetään kierrettyjen parijohtojen muuhun kuin puheensiirtoon käytettyjä taajuuskaistoja.

Nopeiden datapalvelujen (xDSL-operaattorituote) tarjontaa ei kumotussa viestintämarkkinalaissa ollut säännelty lainkaan. Myöskään vanhassa direktiivipaketissa niiden tarjoamista ei ollut säädetty pakolliseksi. Euroopan parlamentin ja neuvoston avoimen verkon tarjoamisen (ONP) soveltamisesta puhelintoimintaan ja teleyleispalveluista kilpailuympäristössä antaman direktiivin (98/10/EY) 16 artiklan 7 kohdassa todetaan palveluiden tasapuolisesta tarjoamisesta kuitenkin seuraavasti: "Kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitettujen merkittävässä markkina-asemassa olevat organisaatiot noudattavat syrjimättömyyden periaatetta käyttäessään yleisesti saatavilla olevien telepalvelujen tarjoamiseen kiinteää yleistä puhelinverkkoa, ennen muuta erityisiä verkkoon pääsymahdollisuuksia. Tällaisten organisaatioiden on sovellettava samankaltaisia ehtoja samankaltaisissa olosuhteissa samankaltaisia palveluja tarjoaviin organisaatioihin ja tarjottava erityisiä verkkoon pääsyn toiminteita ja tietoja muille samoilla ehdoilla ja samanlaatuina kuin omille osastoilleen tai tytäryhtiöilleen tai yhteistyökumppaneilleen."

Viestintäviraston toimivalta

Viestintämarkkinalain 119 §:n 2 momentin mukaan Viestintäviraston tehtävänä on valvoa viestintämarkkinalain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista.

Viestintämarkkinalain 126 §:n mukaan, jos teleyritys tai henkilö, jonka oikeutta tai etua asia koskee, katsoo, että joku toimii viestintämarkkinalain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti, se voi saattaa asian Viestintäviraston tutkittavaksi. Viestintävirasto voi myös omasta aloitteestaan ottaa asian tutkittavakseen.

EY-asetuksen 2887/2000 4 artiklan 2 a kohdan mukaan kansallisella sääntelyviranomaisella on oikeus vaatia muutoksia asetuksen tarkoittamaan viitetarjoukseen ja 3 kohdan mukaan puuttua asiaan varmistaakseen syrjimättömän kohtelun.

4. VIESTINTÄVIRASTON PÄÄTÖS JA PERUSTELUT

4.1 PERUSTELUT

Toimitusaikojen syrjimättömyys

Viestintävirasto on 12.5.2004 antamassaan päätöksessä (dnro 23/532/2004) katsonut, että Elisa ei ole noudattanut Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa 2887/2000 asetettua syrjimättömyysvaatimusta toimittaessaan tilaajayhteyskäytävien Elisa-konserniin kuuluville palveluyrityksille selvästi lyhyemmässä ajassa kuin konsernin ulkopuolisille palveluyrityksille.

Viestintävirasto kehotti päätöksessään Elisaa muuttamaan verkkotuotteiden tilauskäsitelyä, provisiointia ja asennustoimintaa siten, että lähtökohtaisesti kaikkia teleyrityksiä kohdellaan tasapuolisesti ja että ero toimitusajassa Elisän omalle palveluyritykselle ja ulkoisille palveluyrityksille on 30.6.2004 mennessä korkeintaan viisi (5) työpäivää ja 1.9.2004 mennessä korkeintaan kolme (3) työpäivää.

Elisa on viitannut omassa selvityksessäänkin toimitusaikojen osalta Viestintävirastolle antamaansa selvitykseen asiassa 23/532/2004. Viestintävirasto katsoo, ettei asiassa ole tuotu esille sellaisia uusia seikkoja, jotka antaisivat aihetta ryhtyä muihin kuin 12.5.2004 annetun päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin.

Rimapaikkojen asennustyo-oikeus ja asennustöiden suunnittelu ja valvonta

Viestintämarkkinalain (396/1997) 15 §:n 1 momentin 2 b kohdan mukaan jokaisella on oikeus vuokrata televerkon avulla tarjottavien palveluiden tarjoamisessa tarpeellisten vähäisten laitteidensa sijoittamiseksi välttämättömiä kiinteän televerkon laitetiloja, jotka eivät ole tarpeen televerkkoyrityksen omaa käyttöä tai kohtuullista tulevaa tarvetta varten.

Laitetiloihin kohdistuvista asennustöistä ei ole säädetty laissa. Viestintäviraston tilaajayhteyksien rinnakkaiskäytöstä ja laitetilojen vuokrauksesta antaman suosituksen mukaan vuokralle ottaja huolehtii laittilan kaapeloinnista, ellei muuta sovita. Kaapeleiden vetäminen on teleyritykselle rutiiniluontoinen tehtävä, eikä kaapelointi Viestintäviraston käsityksen mukaan vaaranna laittilan ja verkon haltijan tietoturvaa. KytKentätöistä ja niiden dokumentoinnista sovitaan suosituksen mukaan erikseen. Viestintävirasto katsoo, että laitetiloissa suoritettavien kytkentätöiden osalta on pääsääntönä pidettävä sitä, että laittilan haltija ja vuokralle ottaja huolehtivat kytkentätöistä omien laitteidensa osalta.

Elisa on ilmoittanut selvityksessään, että se on mahdollistanut laitepaikkoja vuokraavien teleyritysten omien asennustöiden tekemisen. Viestintävirasto katsoo, että Elisa toimii tältä osin viestintämarkkinalain säännösten ja Viestintäviraston suosituksen mukaisesti.

Vaikka Elisa sallii palveluyritysten omien asennustöiden tekemisen, asennustöiden suunnittelun ja valvonnan on sen mukaan kuitenkin oltava tilan omistajan hallinnassa. Suunnittelu- ja valvontatoimilla Elisa ilmoittaa varmistavansa, että sen omistamissa tiloissa suoritettavat asennukset tehdään hyviä työtapoja noudattaen ja ilman tarpeetonta riskiä. Tämän vuoksi Elisa edellyttää teleurakoitsijan käyttöä ja turvallisuusselvitystä. Elisa on halunnut varmistaa myös, että sen tiloissa suoritettavat asennukset ovat Elisan tiedossa, jotta ne on optimoitu tilankäytöllisesti ja että Elisa pystyy arvioimaan tilan kapasiteettia vuokrauksiin.

Viestintävirasto katsoo, että Elisan vaatimus asennustöiden suunnittelun ja valvonnan pitämisestä itsellään on perusteltu. Vaikka palveluyrityksen tekemät asennustyöt eivät kohdistuisikaan Elisan verkkoon tai sen omistamiin laitteisiin, on Elisalla oikeus suunnitella ja valvoa omistamansa laittilan käyttöä. Elisa ei kuitenkaan saa toimillaan tarpeettomasti vaikeuttaa lupa- ja valvontaprosessia ja tällä tavalla hankaloittaa tai hidastaa laittilaa vuokraavan teleyrityksen toimintaa. Viestintäviraston käsityksen mukaan ristikytkentäelineen paikan ja kaapelointireitin ilmoittaminen laittilaa vuokraavalle teleyritykselle ja tehdyn työn tarkastaminen eivät ole sellaisia toimia, joilla tarpeettomasti hankaloitettaisiin laittilassa tehtäviä asennustöitä. Viestintävirasto katsookin, että Elisan menettely ei myöskään asennustyön suunnittelun ja valvonnan osalta ole viestintämarkkinalain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaista.

Keskuspaikka-alueen kattaman alueen ja tilaajayhteyksien pituustietojen luovutus

Viestintäverkkoyrityksen keskus- ja keskitinalueiden maantieteellistä kattavuutta kuvaavat kartat ovat Viestintäviraston käsityksen mukaan tärkeitä tilaajayhteyksiä vuokraavalle teleyritykselle. Karttojen avulla teleyritys voi selvittää, mihin keskus- tai keskitinalueeseen asiakkaan haluama tilaajayhteys kuuluu ja onko kyseisellä teleyrityksellä liityntäpistettä alueella. Tilaajayhteyttä vuokraavan teleyrityksen kannalta paras mahdollinen kartta on niin tarkka, että siitä voidaan selvittää tilaajayhteyden teoreettinen saatavuus kaikissa tapauksissa.

Elisan keskusaluekartat ovat saatavissa sähköisessä muodossa Elisan web-tilausjärjestelmässä ja ne antavat Viestintäviraston käsityksen mukaan hyvän yleiskuvan Elisan verkon jakautumisesta eri keskus- ja keskitinalueisiin. Lisäksi tilaajayhteyttä vuokraava teleyritys voi Elisan mukaan halutessaan saada käyttöoikeuden katuhakuun, josta esimerkiksi asennusosoitteen perusteella saa tiedon keskittimestä, johon yhteys on liitetty. Epäselvissä tilanteissa tilaajayhteyttä vuokraava teleyritys voi tehdä verkkoyritykselle saatavuuskyselyn, jolla tilaajayhteyden saatavuus voidaan selvittää. Tilaustoiminnan vakiinnuttua tilaajayhteyttä vuokraavalla teleyrityksellä on yleensä melko hyvin jo etukäteen tiedossaan saatavuus kullakin alueella.

Viestintävirasto katsoo, että Elisan keskusaluekartat palvelevat ulkoisia palveluyrityksiä hyvin, eikä Viestintävirastolla ei ole huomauttamista Elisan toimintaan tältä osin.

Huomattavaa markkinavoimaa koskevien päätösten vaikutus

Viestintävirasto on 6.2.2004 asettanut teleyrityksille uuden viestintämarkkinalain (393/2003) mukaiset oikeudet ja velvollisuudet koskien kiinteän puhelinverkon tilaajayhteyksiin pääsyä. Päätökset ovat tulleet voimaan 1.3.2004. Elisa Networks Oy:lle annetussa päätöksessä Elisa Networks Oy:llä on todettu olevan huomattava markkinavoima alueilla, joilla Helsingin Puhelinyhdistyksellä oli rajoitukseton oikeus paikallisen teletoiminnan harjoittamiseen 31.12.1993 asti. Elisa Networks on päätöksessä velvoitettu vuokraamaan tilaajayhteyttä ja laitetilaa viestintämarkkinalain 24 §:n mukaisesti. Lisäksi yhtiölle on asetettu viestintämarkkinalain 37 §:n mukainen velvollisuus käyttää syrjimättömiä toimitusehtoja. Elisa Networks Oy on sulautunut Elisa Oyj:hin 1.5.2004.

Viestintäviraston huomattavaa markkinavoimaa koskevissa päätöksissä asetetut laitepaikkojen vuokrausta ja toimitusehtojen syrjimättömyyttä koskevat vaatimukset vastaavat sisällöltään kumotussa viestintämarkkinalaissa (396/1997) ja EU:n asetuksessa 2887/2000 asetettuja vaatimuksia.

4.2 PÄÄTÖS

Toimitusaikojen syrjimättömyyden osalta Viestintävirasto katsoo, että Elisa ei ole noudattanut Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa 2887/2000 asetettua syrjimättömyysvaatimusta toimittaessaan tilaajayhteyksiä omalle palveluyritykselle selvästi lyhyemmässä ajassa kuin ulkopuolisille palveluyrityksille. Viestintäviraston tietoon ei 24 Onlinen tekemän toimenpidepyynnön johdosta ole kuitenkaan tullut sellaisia seikkoja,

jotka antaisivat aiheita velvoittaa Elisaa ryhtymään muihin kuin 12.5.2004 annetussa päätöksessä (dnro 23/532/2004) velvoitettuihin toimenpiteisiin.

Muilta osin Viestintävirasto katsoo Elisan toimineen viestintämarkkinalain säännösten mukaisesti.

5. MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön, johon päätös kohdistuu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa, voi hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Lisätietoja tästä päätöksestä antaa lakimies Sanna Hughes, p. 09-6966 870.

Johtaja Tapani Rantanen

Lakimies Sanna Hughes

LIITTEET Valitusosoitus

TIEDOKSI 24 Online Oy